

Vlastimil Tyrol - DRUHÁ STRANA TMY

Kněz, hubený mladý muž s cikánsky tmavýma očima, se mračil. Rychle kráčel prašnou ulicí, bez pozdravu míjel uctivě se klanící lidi a cosi si sám pro sebe drmolil. V ruce svíral růženec, ten nejobyčejnější růženec, jaký vůbec mohl být, pouhé dřevěné kuličky na šňůrce. Slunce mu svítilo do zad, ranní slunce, plné síly a naděje, a před knězem utíkal jeho stín, dlouhý a ostrý jako meč.

Prach ve stopách služebníka božího se ještě ani neusadil, a lidé už přemýšleli, co mohl znamenat jeho hněv. Život je naučil opatrnosti, zvykli si promýšlet dopředu své činy i slova, ale věděli už také, že nikdy nemohou být dost opatrní, aby to uspokojilo vrchnost. Zvykli si žít shrbení v očekávání ran, které mohly dopadnout kdykoli a odkudkoli, pokoušeli se předvídat je, ale ne vždy se to podařilo. Teď se s obavami dívali ke kostelíku, hrubé dřevěné stavbě stojící na základech kamenné baziliky pobožené kdysi Angličany, a probírali se svými hříchy mnohem důkladněji než při zpovědi. Nikdy tu nebylo klidno, o zemi se svářili Burgundané s Francouzi, z hor pořád ještě občas tajně scházeli valdenští, kteří kdysi v okolí Arrasu žili, a s každým podzimem se v kraji objevilo několik hladem a nemocmi sužovaných loupeživých tlup, snažících se nalézt útočiště před zimním nečasem. Téměř žádný člověk v Bedouge neměl před panstvím a duchovenstvem zcela čisté svědomí, ať už šlo o nákupy kradeného zboží od lapků či blízké styky s valdenskými.

Den se vlekl. Kněz stačil do oběda navštívit vévodova správce, a správce kamsi poslal ozbrojeného jezdce s listem. Mezi lidmi propukl neklid. Arras byl nedaleko, na koni to z Bedouge byly tři hodiny cesty, a mnoho lidí se velmi dobře pamatovalo na hranice, které tam před rokem proměnily řadu lidí v popel.

Valdenští! To slovo bylo jako lepkavá smůla, nebylo možné se ho zbavit. Kainův cejch! Horší než lepra! Zbabělci mezi lidmi hořekovali nad osudem a proklínali vlastní rodiče, protože po nich zdědili krev a kacířské myšlení valdenských. Žít v chudobě tak, jak o tom hovoří evangelia, milovat Boha podle svého rozumu a ne podle diktátu církve. Být svobodný ve své víře. Pravda, říkali si mnozí, ona ta svoboda přivedla hodně lidí až ke skutečnému kacířství, k uctívání ďábla, k čarodějnictví, a nakonec i před soud a na hranici, ale přece se tady nebude opakovat Arras? Všechno, jen ne soud! Čert aby ty valdenské vzal!

Den se naklonil k večeru, pak přišla noc a po ní nové ráno, a pořád se nic nedělo a nic nevědělo. V nejistotě a napětí uplynul i druhý den, pak třetí a čtvrtý. Bedouge se pomalíčku uklidňovala, zbabělci odpouštěli svým předkům kacířskou víru a zapomínali na arrasské ohně. Bylo jaro a všichni měli plno práce, kdo měl zaseto, chystal se na senu, stráně nad vesnicí zněly bekotem jehňat a na pastvinách u řeky cinkaly kravské zvonce.

V sobotu odpoledne se strach vrátil. Ve správcově domě se ubytovalo patnáct jízdních vojáků v barvách burgundského vévody a na faře se objevil muž, jehož jméno znali úplně všichni. Jacques Dubois, soudce, který měl na svědomí upálené v Arrasu.

Ze slunce toho nad obzorem už mnoho nezbývalo. Řasnaté cáry oblaků na západě plály ohnivým karmínem a azurová modř oblohy postupně temněla. Silící vítr byl pořád ještě teplý, ale už s sebou nesl vůni vody, vláhu, která slibovala déšť. Reine, schovaná za kmenem starého dubu, se začala neklidně ošívát; byl nejvyšší čas vydat se na cestu, ale člověk, který jí blokoval cestu, se neměl k odchodu.

Jacques Dubois byl malý muž s úzkou tváří, tenkými rty a planoucíma očima fanatika. Procházel se na kopci nad Bedouge a zamyšleně pozoroval vesnici, její chudé domy, prašné ulice, malý roubený kostelík se čtverhrannou věží zvonice a kamennou budovu fary, která vypadala, jako by sem nepatřila; byla veliká, až příliš veliká na chudou ves.

Už byla téměř úplná tma, když se konečně soudce odhodlal k odchodu. Vydal se k vesnici a pomalou chůzí prošel kousíček od Reine; byl tak blízko, že slyšela jeho dech a ucítila pach potu. Sotva doznělo skřípání štěrků pod podrážkami, Reine vyběhla z úkrytu a rychlou chůzí se vydala na cestu. Poslední zbytky denního světla využila k tomu, aby se dostala na starou silnici, celá desetiletí už téměř nepoužívanou, a po ní se rozběhla k Čertovu drápu, osamělé skále schované hluboko v prastarém lese. Vítr pořád sílil, obloha, odpoledne naprosto jasná, se zatahovala a blikavé jiskřičky hvězd překryl těžký plášť z černočerných bouřkových mraků. V dále zarachotil hrom.

První kapky dopadly na zaprášený les ve chvíli, kdy Reine zbýval k Čertovu drápu jenom malý kousek cesty. Vzápětí kdesi blízko udeřil blesk, a Reine pod víčky zůstal obraz korun stromů prosvícených modrobílou září a temná silueta vznášející se nevysoko nad lesem; cosi podobné gigantickému netopýru s vlčí hlavou mávalo

kožnatými křídly v pomalém letu.

Michelet už je na místě, napadlo ji okamžitě. Tohle je jeho přízrak!

„Abaddone!" vykřikla Reine. „Abaddone! Počkej!"

Černá silueta se na pozadí nočního nebe ztratila, rozpila se jako kaňka tuše na černém sametu. Zato mezi stromy cosi zadupalo; byl to těžký tepot kopyt, netrpělivý jako u jelena v říji, provokující a vyzývavý. Reine se obrátila a nechala si tvář bičovat těžkými kapkami deště.

„Mammone!" zavolala vábivě do tmy. „Mammone! Pojď sem, prosím!"

Odpověděl jí jenom svistot větru ve větvích a pleskot dešťových kapek o listy stromů.

„Mammone!" vykřikla znovu. „Prosím!"

Táhlý skřek prolétl noční temnotou a bez ozvěny se ztratil v lese. Tvor skrytý mezi stromy znovu zadupal.

Přijď, prosila ho v duchu Reine, splň mi přání a přijď. Víc přece nechci, než spatřit tě s jasnou myslí. Mammone, ukaž se, prosím!

Další zadupání, těžké a pomalé. A hned potom se tvor rozběhl, ne k Reine, ale kamsi stranou a tepot kopyt tlumený měkkou lesní půdou se vytratil. Reine si zklamaně povzdechla a pokrčila rameny.

„Nedávej jim ta jména," ozval se blízko ní mužský hlas. Známý hlas.

„Antoine," vydechla polekaně. „Bogujete, jsi to ty?"

„Jo."

Stín lesa vyplivl jiný stín, nezřetelnou siluetu muže. „Nedávej jim jména ďáblů. Oni nejsou ďáblové, a jména mají, stará, prastará, starší, než si vůbec umíme představit."

„Proč nám je neřeknou?"

Reine spíš vytušila, než viděla, že Boguet pokrčil rameny.

„Asi toho ještě nejsme hodni," řekl, objal Reine okolo pasu a odváděl ji pryč.

Bouře sílila. Blesk stíhal blesk a vzduch v lese voněl ozónem. Rachocení hromů téměř neustávalo, vítr ohýbal stromy a rval z nich větve a listy. Reine se rozesmála: milovala bouřky, milovala světlo blesků a řev hromů, nekonečné bičování prudkými proudy vody jí připadalo fantasticky příjemné a pocit z mokřých šatů přilepených na tělo ji vzrušoval. Bylo jí skvěle, tady se cítila víc doma než v roubeném domku na okraji Bedouge, tady byla svobodná, volná, ničím neohrožovaná a nespoutaná. Vytrhla se Boguetovi a rozběhla se k Čertovu drápu.

Pod skalou seděla stará Kulhavka, v relativním závětří a chráněna před deštěm topila pod mosazným kotlíkem a kloubnatou a revmatizmem pokřivenou rukou vhazovala do vroucí vody svazky sušených bylin. Vedle ní na zemi stál malý soudek, už s vyraženým víkem, ze kterého vonělo červené víno.

Polosvlečený Michelet, bývalý voják odkudsi z Comté, sekal dřevo. Reine se zastavila, aby si ho prohlédla, jeho svalnaté tělo porostlé tmavými, deštěm slepenými chloupky, záda zjizvená bičováním a tvář zohyzděnou zlomeným a křivě srostlým nosem.

„Ahoj, Marie," pozdravila Reine Kulhavku. „Ahoj, Michelete."

Kulhavka ani nezvedla oči, zato Michelet ustal v práci a přátelsky se usmál. Odložil sekeru a obešel oheň, aby Reine mohl podat ruku.

„Je nás tu dnes nějak málo," řekl. „To Dubois, lidi mají strach."

Reine kývla. „Vuillat má práci, nemůže. Přijde ještě Pierre Rougeron s Leontinou, ale víc už asi nikdo. Lidi mají opravdu strach."

Konečně dorazil Boguet a za ním i Rougeronovi. Všichni se posadili ke skále, tváří k ohni a čekali, až Kulhavka skončí s vařením bylin.

„A je to," prohlásila Kulhavka. S hekáním zvedla ze země soudek vína a velkou část jeho obsahu vylila do kotlíku. Dřevěnou naběračkou zamíchala nápoj a ochutnala. Zamlaskala bezzubými ústy a usmála se.

Jeden po druhém si podávali naběračku a srkali aromatické horké víno chutnající po bylinách. Bylo silné a opojné, a oni za chvíli přestali vnímat bouři, déšť i vítr a soustředili se na Bogueta, který tichým a podmanivým hlasem vyprávěl: „Za světlem je tma. Ale za tmou nenásleduje světlo, tma má druhou stranu, která je ale temná jenom proto, že ji většina lidí nevidí, nemůže vidět. My jsme potomky bytostí z druhé strany tmy, jsme ztraceni a rozptýlení v tomto světě a ztrácíme schopnost vidět do země svých předků. Mnozí z nás by rádi navštívili druhou stranu tmy, chtěli by spatřit věci ve světě neviditelné, chtěli by mluvit s bytostmi, které daly život našim předkům v dobách, kdy bůh, jehož znamením je kříž, ještě neexistoval."

Viděla jsem Abaddona, řekla si Reine pyšně, slyšela Mammona. Třeba se tak nejmenují, ale já vím, že jim to v podstatě nevádí, ať si Boguet říká, co chce. Viděla jsem a slyšela je ještě před touto schůzkou, střízlivá, neomámená Kulhavčinými nápoji a mastmi! Ať na mě Mammon, satyr s kozlíma nohama, hrubý i něžný, krutý i laskavý, ať na mě čeká!

„Naše síly jsou chabé," pokračoval Boguet, „musíme si pomáhat, jak to jen jde, abychom se odpoutali od rozumu, který nám říká, že to, co nevidíme, není pravdivé. Musíme se hluboko ponořit do vlastních duší, až tam, kde nepanují myšlenky, ale vládnou zvířata v nás. Bolest a chtíč jsou dva pocity, které nám napomáhají potlačit myšlení, abychom na chvíli zahlédli druhou stranu tmy, své předky, abychom s nimi mohli krátkou chvíli pobýt."

Bolest a chtíč? Pokaždé, když Boguet řekl tato slova, v Reine se cosi vzepřelo. Chtíč? Chtíč? Jean Josset, loni upálený v Arrasu, který vedl shromáždění před Boguetem, nemluvil nikdy o chtíči. Touha, to byl jeho výraz. Nikdy neřekl „chtíč". Boguet o vzrušení mluvil jako o čemsi zavrženíhodném, mluvil jako kněz. Snad to bylo jenom tím, že nepocházel odsud, přišel do kraje předloni s potulným valdenským kazatelem z Clairvaux.

„Začneme," řekl Boguet. „Navštívíme své předky, bytosti starší než křesťanský bůh, svobodné tvory ve světě bez hranic, ve světě věčného jitra, ve světě bez křížů. Tady jsou z nich pověsti a legendy, ale oni skutečně existují, žijí, milují se. Jsme jejich krev!"

Hrábl rukou do písku a vytáhl na světlo hliněný hrnec překrytý kůží a převázaný provazem. Rozvázal uzly, strhl kůži a vzduchem ostře začpěl pach zvířecího tuku, pižma a bylin. Kulhavka znovu ponořila naběračku do kotlíku a napila se jako první.

Nápoj otupoval. Reine, ústa plná chuti vína a bylin, s prázdnou hlavou, mechanicky vstala a stáhla ze sebe promočené šaty. Lhostejně je upustila do písku a mrtvýma očima sledovala ostatní. Boguet, už také nahý, jí nabídl hrnec; sáhla do něho a nabrala si plnou hrst masti.

Roztírala si ji po těle. Kůže, pokrytá kapkami vody a bleďá chladem, okamžitě zrudla a začala pálit. Byl to zvláštní pocit, chlad dešťové vody a palčivý oheň masti, zvláštní, ale ne nepříjemný. Otupělost mizela, nahrazována žárem, který se rychle šířil po celém těle.

Každou kapku vody, která jí teď dopadla na pokožku, cítila Reine jako bolestivé šlehnutí bičem a závanu větru vnímala jako milenecká pohlazení. Oblohou prolétl blesk, a Reine se zdálo, že zamračené nebe proměnil v klenbu gigantického dómu, a zadunění hromu přešlo v monumentální varhanní fugu. Kdosi vedle ní zatleskal; rozhlédla se, trochu rozladěná tím vyrušením, ale vzápětí pochopila a začala tleskat také, pomalu, rytmicky, a ve stupňujícím se transu dupala bosýma nohama do mokrého a studeného písku.

Svět se změnil, krok času zvolnil a nebe nad jejich hlavami ztěžklo a sestoupilo dolů. Na šest nahých postav okolo ohně se zřítíla tíha věků, obklopil je a uzavřel vzduch plný jehel. Bolelo to, ale bylo to zároveň i vzrušující jako trýzeň prvního milování, a Reine vykřikla a rozběhla se pryč od ohně, pryč od ostatních lidí, vstříc lesu a druhé straně tmy.

Větve stromů a keřů, kapradiny, vysoká tráva, to všechno se proměnilo v tisíce drobných mokrých prstíků, které chladivě laskaly její tělo, které zároveň zklidňovaly i rozdmýčávaly žár spalující jí duši. Oči Reine přestávaly vidět, země, stromy i nebe splývaly v jedno, v ohromnou duhovou bublinu plnou tmy a tančících barevných jisker.

Najednou bylo naprosté ticho a les okolo Reine se otevřel slabému světlu, vzduch byl vlahý, plný droboučkých vodních kapiček a voněl po tlejícím dřevu a květinách. Reine zastavila, zhluboka se nadechla a vítězně vykřikla, ale z úst jí nevyšel ani ten nejslabší zvuk.

Někde uprostřed mozku se najednou zrodila slova: -Dlouho jsi tu nebyla.

-Nemohla jsem, pomyslela si. -Byla zima. Až dnes jsme se poprvé sešli. Od podzimu poprvé.

Věděla, kdo jí posílá své myšlenky. Rozhlédla se, aby se zorientovala v tom zvláštním snovém světě na druhé straně tmy. -Kde jsi? zeptala se v myšlenkách.

Odpovědí jí byl nezvukný smích. -Kde asi? Pojd'!

Rozběhla se. Kličkovala mezi převysokými stromy s rozložitými korunami, přeskakovala bizarně tvarované kameny usazené v sametově hebké trávě, aby se dostala k říčce, k bystřině stékající po úbočí kamenitého kopce. Nahoru! poručil jí neviditelný. Poslechla ho, se strachem, s nádhernou a závrtnou bázní vylétla nad koruny stromů, zatočila se ve vzduchu a rozpáhla ruce jako křídla, aby se co nejvíc připodobnila ptákům v jejich fascinující volnosti. Hluboko pod sebou zahlédla lesklou stužku bystřiny a vedle ní světlo ohně.

-Tady jsi, konstatovala.

-Už dávno ne!

Nad lesem se objevil tmavý stín, jako šíp se zařízl do nebe a stoupal neuvěřitelně vysoko, až se téměř ztratil z dohledu, ale vzápětí se obrátil a klesal, proletěl okolo Reine takovou rychlostí, že s ní zatočil zvířený vzduch. Než se stačila polekat, otočily se jí okolo těla ruce a zadržely ji tak prudce, až jí na okamžik vyrazily dech, veliké a silné ruce s pevnými svaly, porostlé hustými černými chlupy a s dlouhými ostrými drápy místo nehtů.

-Mammone!

-Nejmenuji se tak. Nejsem ďábel.

-Ale vypadáš tak. A nechceš mi prozradit své jméno.

Zhoupl ji ve vzduchu, trochu rozezleně, a sevření paží zesílilo.

-To jsi byl ty?, ptala se, kdo mě sledoval v našem lese?

-Ano, přisvědčil.

-Proč?

-Dlouho jsi tu nebyla, odpověděl.

-Já vím. Proč tady nic neslyším? Proč mi nechceš prozradit své jméno? Proč mi na tyto otázky nikdy neodpovíš přímo?

Vztekle se roztočil ve vzduchu a hned nato začal klesat. Prudce proletěli zeleným baldachýnem korun stromů a přistáli v mokré trávě. Postavil ji na zem.

-To nejde sdělit! Jsi napůl tam a napůl tady! Smysly klamou, neukazují vždy skutečnost takovou, jaká opravdu je.

-Já přece nesním?, ptala se Reine opatrně.

-Víno, byliny... Ano i ne. To je jako se vším tady. Ano i ne. Mnoho z vás, lidí, má schopnost proniknout až sem, ale někteří chtějí a někteří nechtějí, a ti, kteří chtějí, mají už dopředu nějakou představu toho, co tu spatří. Jdou sem se strachem, s nadějí, s očekáváním. Rozumíš mi?

-Ano i ne, odpověděla pobaveně. Posadila se do trávy a prohlížela si svého společníka. Nikdy ji to nepřestalo bavit.

-Potvoro! zasmál se. Byl vysoký, mohutný, s krutou tváří nesoucí zvířecí rysy, ale ta tvář vypadala jako maska, jako skvěle zhotovená živá maska, měnící se každý okamžik, nepatrně sice, ale znatelně. Jenom jeho oči byly pořád stejné, veliké, tmavé a podivuhodně mírné.

Sedl si vedle Reine a tlakem dlaně ji povalil na záda. Se satyrským úšklebkem si bezostyšně prohlížel její nahé tělo a jeho ruce věrně sledovaly pohled.

-Ty že nejsi ďábel? Chlípňý, požívačný ďábel?

-Tohle je svět svobody, volnosti. Lidé po něm touží hlavně proto, že tady mohou být sami sebou. I ty. Nejsi tu přece poprvé.

Natáhl ruku. Drápem ukazováčku se dotkl kůže na prsou Reine.

-Au!

-Teče ti krev, podívej! Není to vzrušující? Tmavě rudá barva na tak světlé pleti! Nádherný kontrast!

Sklonil se nad Reine, a ta zatajila dech. Ústa s plnými rty se přísála k rance, zaštívalo to, ale bolest okamžitě odezněla, aby zanechala místo kruté palčivé touze.

-Přestaň mě už trápit, zaprosila.

-Já teprve začnu, zasmál se. Silou, které nešlo odolat, jí rozevřel stehna a poklekl mezi ně. Naklonil se a popadl její hlavu do dlaní.

-Tvoje nahota je omamující, Reine.

-Co bych měla prohlásit o tvé?, zeptala se Reine. Dívala se přímo do jeho zvířecích očí a rukama mu pomalu sjížděla po široké hrudi dolů, k podbřišku. -Tak už mě přece začni trápit!

Vojáci vtrhli do domku Reine právě ve chvíli, kdy se převlékala do svátečních šatů, ke mši. Bez jediného slova ji povalili na zem, zkroutili jí ruce za zády, pevně spoutali a trhnutím ji postavili na nohy a vyvlekli ven.

Stála, oblečená jenom v krátké košili, v blátě ulice, před vozem taženým správcovými koňmi a pokoušela se ujasnit si, co se to vlastně stalo.

Přilétl kámen a udeřil ji do zad. „Čarodějnice!“ vykřikl ženský hlas, hlas, který patřil její sousedce. „Mrcho!“

„Claudio,“ obrátila se Reine na pekařku, ale umlčel ji další kámen.

Čarodějnice, uvědomila si Reine. To je konec. Někdo nás udal! Někdo nás udal!

Zpoza pekařčina domku vyšli další vojáci a vlekli Marii Kulhavku v černých šatech, které nosila jenom do kostela, plačící a cosi brebentící bezzubými ústy. Z rozseknutého obočí jí tekla krev.

U vozu se objevil správce, malý, obtloustlý a ustaraný postarší muž.

„Pane!“ zašeptala Reine koutkem úst. Správce sebou trhl a polekaně se podíval na Reine. Zrudl ve tváři a na čele mu vyskočily krůpěje potu.

„Dubois,“ zašeptal a pokusil se od Reine co nejrychleji odejít, ale zakopl a chvíli namáhavě zápasil s rovnováhou. Narovnal se, ohlédl se za Reine a rozběhl se, jako kdyby mu za patami hořelo. Byl k smrti vyděšený, ale Reine si byla jistá, že se nebojí jí. K ní se po celá léta od smrti jejího otce choval s jistou laskavou shovívavostí i přes to, že rod Reine pocházel po meči i po přeslici z valdenských.

Bylo tu šest vojáků, šest silných a dobře živých chlapů na dvě spoutané ženy. Bezcitně je naházeli na vůz, jako

kdyby nakládali pytle s moukou.

Okolo se sbíhali vesničané, lidé, které Reine znala celý svůj život. Zprvu byli rozpačití, ale rychle se nechali strhnout pekařčiným příkladem a začali dštít oheň a síru, ječeli, nadávali a házeli bláto a kamení.

Na kozlík se posadil jeden z vojáků a vůz se pomalu rozjel. Reine se podařilo vstát, opřela se o žebřiny a podívala na lidi okolo vozu. Byli tu všichni, její přátelé i nepřátelé, sousedi, kamarádi jejího otce a matky, mladíci, kteří se ji pokoušeli bezpočtukrát vlákat do krovů či do lánu zrajícího obilí. Ruce, které by ještě včera chtěly neobratně zkoumat její tělo, teď ubližovaly.

„Čarodějnice! Děvko! Dáblova děvko!“

Trvalo dlouho, než se vůz vypletl z ulic Bedouge, po noční bouři rozblácených a plných větrem ulámaných větví. Vesničané postupně odpadali, zůstávali stát, rozpačití a nekonečně šťastní, že právě oni nejsou mezi těmi na voze, až nakonec zatčené provázeli jen jediný člověk, kněz v černé sutaně, tichý, zamyšlený, s rukama sepjatýma na hrudi a očima upřenýma na zem před sebou.

Za Bedouge potkali ostatní vojáky. Přivedli s sebou krutě zbitého Micheleta, manžele Rougeronovy a Louise Vuillata, který vypadal jako sám čert, protože špinavou tvář měl rudě pruhovanou stružkami krve. Reine ho znala ze sněmů pod Dáblovým drápem, věděla, že to je hodný člověk, silný jako medvěd, prostomyslný, ale velký znalec lidského těla a jeho nemoci. Mnoho lidí v Bedouge a okolí mu vděčilo za život.

Boguet tu není, uvědomila si Reine, když se vůz obklopený vojáky na koních rozjel po cestě k Arrasu. Unikl jim?

Točila se jí hlava a celé tělo ji bolelo. Otréla si zakrvácenou tvář o rameno a svezla se na špinavou podlahu vozu. Bylo jí už jedno, že je polonahá a že po ní vojáci pokukují. Došlo jí, že už nepatří mezi živé.

Ještě neměla strach, ještě ne, ale věděla, že ho brzy bude mít, strach z bolesti a ze smrti. Tortura, říkála si, tortura, tortura... Samotný zvuk toho slova by ji měl vyděsit, ale zatím zůstávala klidná. Právo útrpné, napadl ji jiný výraz pro mučení. Začala se smát; právo útrpné, nesmysl! To je přece nesmysl!

Jeden z vojáků ji naplocho přetáhl mečem. Zmlkla, a byla potichu až do chvíle, kdy ji v Arrasu hodili do malé, páchnoucí a slámou vystlané cely. Když se za ní zavřely dveře, vykřikla, a křičela, dokud jí stačil dech.

Sklepení ozařovaly plameny několika pochodní. Kamenná podlaha, vlhká a slizká, studila do bosých nohou. Ze stropu odkapávaly kapky vody, pravidelně odměřovaly pomalu se vlekoucí čas a tříštily ho na kousky.

„Reine Yvelinová, stará dvacet dva let, sirotek, obžalovaná ze zločinu čarodějnictví,“ diktoval soudce Dubois písaři, schoulenému u malého rozviklaného stolku, „popírá veškerou vinu. Dne osmého května roku čtrnáctistého šedesátého bude tedy podrobena tortuře ve třech stupních. K prvnímu bude přikročeno okamžitě.“

Reine ztuhla. Už je to tu, řekla si ohromeně. Sakra, už je to tu!

Pokusila snad po tisíci uvolnit pouta, ale ta byla příliš těsná. Řetězy zachřestily a soudce zvedl hlavu.

„Má strach,“ řekl s úsměvem. „Dáblova souložnice se bojí bolesti.“ Zvedl se z křesla a otočil se do stínu, kam Reine neviděla.

„Dábel, pánové, si své nevěsty poznamenává. Jestliže na jejím těle najdeme znamení Satanovo, bude to nepochybný důkaz. Proto jsme jí předem oholili hlavu a zbavili ji každického chloupku na těle.“

Tiše jako duch se za jejími zády vynořil kat. Do držáků na sloupech okolo Reine zastrkal nové pochodně a zapálil je. Přinesl si žebřík a na kladku u stopu zavěsil provaz s hákem na konci.

„Dáblovo znamení může mít různou podobu, a proto pozor, pánové, až budeme hledat, nesmíme přehlédnout sebemenší pihu!“

Pochodně se rozhořely a jejich světlo osvobodilo ze tmy dvojici mužů stojících přímo u okovaných dveří sklepení. Šourali se dopředu zjevně neradi, jako kdyby se Reine báli, a oba byli přímo strašidelně bledí.

„Jsme soud, pánové,“ pobízel je Dubois. „Musíme to udělat. A té dívky se nemusíte bát, bez svých lektvarů je bezmocná.“

Kat, lhostejný a zamračený, zaklesl hák lana za pouta Reine a vytáhl ji nahoru, právě tak, aby mohla stát na špičkách. Serval z ní špinavou a potrhanou košili.

Tři muži se přiblížili k Reine a začali pečlivě zkoumat její tělo, pokožku plnou ran a modřin.

„Vidíte?“ zajásal Dubois. „Tady! Tady je to!“ Ukázal prstem Reine mezi prsy. „Tady ten malý, zarudlý pŕloblouček! Jako od nehtu! Písaři! Zapsat!“

Dubois byl jako u vytržení. Pochodoval po sklepení, a zatímco kat připravoval palečnici, vysvětloval svým společníkům, jak nebezpečné čarodějnice jsou. Dáblovy nevěsty, souložnice, ženy, které odvrhly Krista, ženy, které se zpronevěřily křesťanské víře, ženy, rozšiřující nemoci, mor, neštěstí, ovládající černou magii, magii zla...

Reine seděla na podlaze, na spoutaných rukou navlečenou palečnici, a nemohla se ubránit tomu, aby ten malý a primitivní přístroj neobdivovala. Dva kousky železa, dva šrouby... Nic víc. Jednoduché. Trásla se strachy.

Pak se jí do palců zahryzla bolest.
 „Jsi čarodějnice?“ zeptal se soudce.
 Stiskla zuby a zavrtěla hlavou. Ten prostý pohyb ji stál překvapivě mnoho sil.
 Bolest zesílila. Zpod nehtů se vyvalila krev.
 „Chodila jsi na sabaty?“
 Už se nezmohla ani na gesto nesouhlasu. Zadržovala dech, protože věděla, že když vydechne, začne křičet, a vytřeštěně se dívala na své prsty. Bolest! To bolí!
 Kat znovu utáhl šrouby. Reine zaječela a zasmíkala se, ale kat ji držel pevně. To bolí! Bolí! Bolest!
 Chtěla kývnout, přiznat se, jen aby už ustala ta příšerná trýzeň, přiznala by se ke všemu, a kdyby se jí zeptali, jestli zabíjela děti, křičela by: „Ano!!!“
 -Odpočiň si.
 Trvalo chvíli, než se zorientovala. Když konečně pochopila, co se stalo, rozesmála se štěstím.
 -Mammone! Všude okolo byl les a nad hlavou jí létali ptáci. Její netvor, její milenec, ji držel v náručí a hladil po vlasech. Tady měla vlasy!
 -Neříkej mi tak, prosím.
 -Jak to, že jsem tady, na druhé straně tmy?
 -To ta bolest. Přivede tě sem stejně dobře jako touha.
 Zamyslela se. -Omdlela jsem, konstatovala. Jak dalece je tenhle svět skutečný? Není to jenom sen?
 Zavrtěl hlavou a jemně ji štípl do paže. -Bolí? Ta bolest je skutečná. Zanechal jsem ti na hrudi jizvu? I ta jizva je skutečná. Jsi ve dvou světech, platí tu ano i ne. Jsi tu a nejsi, je i není to skutečné. To záleží jenom na tobě.
 -Upálí mě, řekla smutně, co bude potom? Nebe? Peklo? Ty?
 Pokrčil rameny a jemně ji položil do trávy. -Já nevím. Naše krev je v tobě příliš rozředěná, než abych ti mohl odpovědět.
 Reine svěsila hlavu. Naděje, která sotva vykvetla, už uvadla.
 -Já to nemůžu ovlivnit, řekl satyr s nádechem zoufalství. To jenom ty sama. Nikdo jiný!
 Postavila se na nohy. -Mám málo času, řekla a usmála se. Chtěla bych létat, prohlédnout si to tu. Nikdy jsi mi nedal čas na to, abych si mohla prohlédnout svět na druhé straně tmy.
 Vyskočil na nohy, na své komické kozlí nohy a rozesmál se. Popadl ji za ruku.
 -Čas není ten největší problém. Ukážu ti náš svět.
 Boguet vešel do cely nespoutaný, dobře oblečený, čistý. Reine nechápavě pohlédla na něj a potom i na své rozdrcené palce. Došlo jí, co se stalo, ale čas, po který považovala Bogueta za přítele, jí bránil tomu uvěřit.
 „Ahoj,“ řekl Boguet. Rozhlédl se, kam by se mohl posadit, ale v cele nebyla žádná židle a sláma na podlaze byla mokrá a plesnivá. Opřel se o kamennou stěnu.
 „Nerozumím tomu,“ řekla. Odsunula se dál ode dveří, dál od člověka, který zradil.
 „Přišel jsem ti říct,“ pokrčil rameny Boguet, „abys nepokoušela osud.“
 „Jak to myslíš?“
 „Nedělej ze sebe hlupáka,“ utrl se na ni Boguet. „Vím, jaké máš schopnosti. Vidiš a slyšíš bytosti z druhé strany tmy i v našem světě. Neznám nikoho jiného, kdo by měl takovou moc.“
 „A co má být?“
 „Nech je na pokoji. Nepokoušej se je přivolat na pomoc. Jestliže se stane cokoli nepřírozeného, budou zatčeni další lidé. A ty budeš trpět, nekonečně trpět.“
 O tomhle Reine mluvit nechtěla. Nesouhlasně zavrtěla hlavou; proč Boguet zradil? Proč nás udal? Je přece jeden z nás. V žilách mu koluje krev bytostí z druhé strany tmy, navštěvoval je stejně jako my. Proč zradil?
 „Proč?“ zeptala se.
 „Je to složité,“ řekl tiše. „A nemělo se to stát tak brzy. Ale když už byl soudce tady...“
 „Proč?“ opakovala.
 Povzdchl si. „Nemohou být dva světy vedle sebe. Tenhle a ten na druhé straně. Je místo jen pro jeden.“ Zaváhal a chvíli hledal slova. „Bůh je jeden. Jsou určena pravidla pro život, pro víru, a nesmí existovat nic, co by narušovalo řád.“
 „Jak my narušujeme řád světa?“
 „Oslabujete víru v jediného Boha, nevěříte v něho. Lidé okolo vás kolísají.“
 Já věřím v Boha, řekla si Reine. To se nevyklučuje, vědět o existenci druhé strany a věřit přitom v křesťanského Boha. Když existují bytosti jako Mammon, proč by neexistoval Bůh? Může být i jediným zde, protože všechno

ostatní je přece na druhé straně.

Vysvětlila mu to, ale Boguet zavrtěl hlavou. „Svět potřebuje řád. Pevný, neměnný řád. Druhá strana představuje chaos, přináší zmatek a pochyby. Já ji nechci zničit, k tomu ani nemám sílu, ale snažím se přetnout všechna pouta, která nás s ní spojují.

Můj syn," řekl pyšně, „snad už nepozná pochyby. Snažím se, aby žil nerozpolcený, aby jeho víra neznala pochyby."

„Tvůj syn!" vybuchla Reine. „Nevěděla jsem, že máš syna!" Pozvedla před sebe ruce s rozdrčenými palci. „Mám ho litovat? Po tom, co jsi mi provedl? Já? Kdo mi připravil tenhle život, když ne lidé, jako jednou bude on? Opovrhuj mnou, protože mi nerozumí, někteří se mě štítí. Třeba bych taky chtěla mít syna, ale nemůžu. Kdo si vezme ženu s valdenskou krví? Kdo si vezme ženu, která umí číst a psát? Kdo si vezme čarodějnici? Copak já můžu za to, že vidím dál než obyčejní lidé?"

„Rozsudek už je hotový," pokrčil rameny Boguet. „Ať řeknete cokoli, už se nezmění. Pamatuji jenom, co jsem ti řekl."

„Parchante," zasyčela Reine. Dveře se za Boguetem zavřely.

Zrádce, přemýšlela Reine. Filip zradil. Proč? Proč dal přednost tomuhle světu, plnému bolesti, bídy, nemocí a - útlaku před světem fantazie, volnosti a zázraků? Tam byl svobodný, stejně jako my ostatní; nerozumím tomu, nechápu... Řád. Co je řád světa proti volnosti?

Zvedla se na nohy a přitiskla tvář k mřížím okénka. Venku se stmívalo, obloha černala a rozsvěcovaly se na ní hvězdy. Po dvoře pochodoval znučený strážný, čvachtal ve vysychajících kalužích dešťové vody a co chvíli kopal do kamenů vysoké zdi, aby setřásl z podrážek lepkavé koláče bláta. Za zdí rostl vysoký strom, prastarý dub s doširoka rozloženými větvemi, a Reine zdálo, že jeho koruna s listy rozhýbanými slabým vánkem vypadá ve večerním šeru jako rozlehlá zdechlina hemžící se červy. Ten pocit byl tak silný, že až ucítila pach tlení, mrtvolný zápach hniječného masa.

Otrásla se odporem. „Mammone," zašeptala potichu. Zvedla před oči pravou ruku a prohlížela si nateklý, černofialový palec s odchlíplým nehtem. „Mammone," řekla už hlasitěji, tak, že ji zaslechl strážný venku, polekal se a pokřižoval.

„Mammone!" vykřikla zoufale a vši silou udeřila rukou o zeď.

-Jsem u tebe.

Ležela ve vysoké, rosou postříbřené trávě. Noční nebe zářilo hvězdami a měsíc se zvedal nad obzor.

Zvedla hlavu. -Pomoz mi!

-Jak? Takovou moc nemám. Nemá ji nikdo.

-Byl jsi v lese, tenkrát před sněmem. Byl jsi v mém světě, z masa a kostí.

-Ano i ne. Byl a nebyl.

-Můžeš mi pomoci? Teď, v Arrasu?

Satyr se vyloupl ze stínů lesa a posadil se k Reine do trávy. Zavrtěl hlavou.

-A co ostatním. Těm také nikdo nepomůže?

-Říkal jsem ti, že tu nejste zcela. Dokud tohle trvá, je každý z vás někde jinde, ve světě, který není úplně skutečný ani podle našich měřítek. Vím o nich, ale nepatřím k nim. Jsou tady a jsou jinde.

Povzdechla si. -Je to složité.

Přikývl.

-To nemám žádnou naději? Ani tady, ani tam?

-Pořád nic nechápeš. Svět na druhé straně tmy, jak mu vy říkáte, je skutečný. Ale to, co se v něm děje, my, bytosti tmy, naše chování, naše schopnosti, náš vzhled, to všechno je podmíněné vašimi představami, zkušenostmi, názory. Nemůžu ti říci nic nového, pokud to nenajdeš sama v sobě.

Reine se posadila. -Ty přece můžeš navštívit náš svět?

Satyr přisvědčil.

-A co v něm můžeš dělat?

-Mnoho ne.

-Ale něco přece.

-Něco přece, přitakal. Jenomže ten, kdo nevěří v naši existenci, kdo o nás neví, nás nikdy nespasí. Vy jste naše krev, předáváte si vědomosti o nás po celé generace. Tebe bych mohl i zabít, ale nějakého měšťana z Arrasu, který věří ve svého Boha, toho ne.

Reine vstala a vztáhla ruce k obloze. -Je tu krásně, řekla smutně. -Přála bych si být už mrtvá.

Dívala se na jasné nebe a myslela na to, jak je to nespravedlivé, když všechno okolo ní žije, roste, dýchá, a ona

zanedlouho zemře. Je přece jaro, čas pro život, čas, kdy se naplno projevuje plodná síla přírody, a ona se má proměnit v hromádku popela?

-Jak to, že ta obloha je tak jasná, plná hvězd, veselá, když mně je smutno? Proč nepláče se mnou?

Satyr vyskočil na nohy a vesele se zašklebil. -Chceš, aby nebe plakalo? Opravdu to chceš? Ty přece máš tu moc, máš ji, jen o ní nevíš. Pomůžu ti, a svět bude ronit slzy.

Postavil se vedle Reine, zvedl ruce a dlaně obrátil k nebi.

-Poroučej, pros! řekl důrazně.

Okolo nich se začal zvedat vítr, čechral trávu a třepal listům stromů, a jak sílil, rozkymácel i věkovité lesní obry, duby a zohýbal a lámal jejich větve. Na třípytivé obloze se objevil osamocený mráček, řídký a potrhaný, rychle přeletěl od obzoru k obzoru, aby udělal místo pro hrozivou hradbu těžkých černých mračen, které během okamžiku zakryly světlo hvězd a měsíce. Na zem dopadly první těžké kapky deště, které rychle houstly, až nakonec les šlehal prudké a silné vodní provazce. Černočerné nebe křížovaly blesky, a Reine, bičovaná záplavou vody, se smála, protože cítila, jak jí tělem protéká energie samotné země, energie, kterou mohla formovat a vládnout jí. V tu chvíli se cítila volná a šťastná jako ještě nikdy.

Výsledky skončily. Ted' byli všichni v jedné cele, v šeré sklepní místnosti s jediným okénkem u stropu, jejíž přední stěnu tvořila masivní mříž. Byli tu všichni, Reine, Marie Kulhavka, Michelet, Louis Vuillat, Rougeronovi. Zbití, zkrvavení, zlomení.

Před mříží stál soudce Dubois a nespokojeně pohlížel na vězně. „Jedině veřejný proces bude mít odstrašující účinek. A poprava musí být tady, v Arrasu, ne v té jejich vesnici.“

„Loni jste se nabažil dost,“ řekl mu důstojník oblečený do zbroje v barvách burgundského vévody Filipa. „Neveřejný proces a poprava v Bedouge. Jistě je to záslužná činnost, bojovat proti kacířům a čarodějům, ale pověsti kraje to nepřidá. Už loňský proces znamenal výrazné škody pro obchod.“

„Co je obchod proti čistotě víry?“ vybuchl soudce. „Jsou to valdenští, kacíři, ďáblové zaprodanci! Musí shořet, a musí shořet před očima celého Arrasu!“

„Ne,“ odvětil nevzrušeně voják. „Vévoda si cení vaší horlivosti, ale toto nepřipustí.“

„Vévoda, ksakru!“ vykřikl soudce. „Je tady šest kacířů, a já mu jich mohl ukázat ne šest, ale šedesát! Proč se jich zastává? Vždyť valdenští jsou přece v klatbě! Někteří jenom překrucují Kristovo učení, ale podívejte se na tyhle!“

„Těch šest je vašich. Rozsudky jsou podepsané, ale někdo v kraji musí přežít vaše procesy, pane,“ řekl důstojník, otočil se na patě a odpochoval pryč.

Dubois zlostně zafuněl a chytil se mříží, nenávistně se díval do cely a celý se přitom trásl vztekem. Reine se namáhavě převálila ze zad na břicho, ztěžka se vytáhla do kleku a upřela pohled na soudce. Je to blázen? uvažovala. Asi ne. On nejspíš opravdu věří tomu, že jsme čarodějníci, že jsme se zaprodali ďáblu a v jeho jménu páchali ta nejhorší zvěrstva. Musí tomu věřit, opravdu musí, jinak by z něho nečišela tak opravdová nenávist.

„Žádný proces!“ vykřikl soudce. „To je potupa!“

Jeho výkřik probral k vědomí Kulhavku. *Začala* se v mokré slámě kroutit jako moučný červ a plačtivě brebentila: „Byla jsem to já, pane, byla. Očarovala jsem Mandevilla a jeho ženu, aby se jim narodilo mrtvé dítě. Pak jsem ho vykopala z hrobu a odnesla na sabat, aby nám sloužilo za pokrm. Ano, byla jsem to já!“

Michelet zvedl hlavu. „A já,“ řekl posměšně, „jsem zavinil neúrodu na Laubardově poli tím, že jsem na něm rozprášil popel z lidských kostí a pronesl zaklínání, které mě naučila tady Leontina,“ ukázal na nehybně ležící Rougeronovu ženu. „A taky jsem vyvolal povodeň, způsobil šílenství Claire Nogeretové a obcovoal s vlastní sestrou. Ta umřela před šesti lety v Piemontu na mor, blbe!“

Soudce odstoupil od mříží a zavrtěl hlavou. „Nepolepšitelní, zatvrzelí kacíři. Postarám se, abyste měli na hranicích suché dříví! A to co nejdříve!“

Odešel. Reine poslouchala vzdalující se kroky, a když si byla jistá, že soudce je z doslechu, obrátila se na Micheleta.

„Byl za tebou Boguet?“

„To prase!“ vybuchl Michelet. „Nemluv o něm! Proklínám ho, kdybych byl opravdový čaroděj, přivolal bych mu lepru!“

„My jsme opravdoví,“ řekla Reine. „Bolest mě přenáší na druhou stranu tmy i bez Kulhavčiny lektvarů.“

„Mě taky,“ řekl Louis Vuillat a zasněně se usmál.

„I mě,“ kývl Pierre Rougeron a ukázal na bezvědomou manželku. „A doufám, že ona je tam pořád, a už navždy bude.“

Michelet přikývl. „Jo. Abaddon mě protáhl oblaky. A co z toho?“

Reine pokrčila rameny. Zabolelo to, tak ostře, až se jí před očima roztančily jiskřičky. Ranhojič, který jim

napravoval paže vykloubené při mučení, se s nimi příliš nemazlil.

„Já nevím," přiznala, když nával bolesti pomínil. „Boguet by nám poradil," zasmála se hořce. „Uměl dobře mluvit a vždycky našel pro všechno vysvětlení."

„Jedno je jasné," řekl Michelet. „Další procesy už nebudou. Slyšeli jste toho vojáka, ne? Vévoda je proti."

„Nic nedokážeme," řekl Louis. „Na druhou stranu tmy jsme se odcházeli radovat, neumíme jí vládnout."

„Ale ono to jde!" vztekla vykřikla Reine. „Jde to! Ale nevím, jak tu moc přenést sem!"

„Tak teda nic," zašklebil se Michelet. Odplazil se ke stěně a hrnul před sebou slámu. Uvelebil se v ní. „Možná nás už zítra upečou, a já se chci trochu vyspat. Dobrou noc!"

Proč mi nechtějí pomoci? ptala se Reine sama sebe. Rezignovali? Louis určitě, to nebyl nikdy bojovník, nikdy se s nikým nepřel, nikdy se nevztekal. Michelet je plný hořkosti, Kulhavka je stará a slabá, Pierre si zoufá nad Leontinou... -Jsou jako ty, už se cítí mrtví.

-Mammone!

Bezhlasý smích. -Neříkej mi tak!

-Jakto, že jsi tady?

-To přece umím, už si nepamatuješ? Jsi na hranici smrti a tvoje vnímání je zostřené.

-Nejenom moje, podotkla Reine, protože si všimla, jak Louis zbystřil.

-Ano. Vědí o mně. Nebo spíš tuší.

V Reine najednou vykypěla naděje. Snad, říkala si, snad ještě není všechno ztracené! Je tady! On je tady! Třeba se ještě dá něco dělat!

-Co? ptal se satyr. Co se dá dělat? Vězení nedokážu rozbořit, stráže nemůžu zabít. Co se dá dělat?

Naděje pohasla. Reine klesla hlava a duši jí zaplavila beznaděj a smutek. Strach. Přišel konec, řekla si, definitivní konec. Už přede mnou není nic než bolest a smrt. Dvaadvacet let na světě, je to mnoho nebo málo? Doufala jsem, že ze života budu mít víc, že budu milovat, rodit a vychovávat děti, pomalu stárnout... Bylo mi to odepráno, vzala mi to lidská hloupost a omezenost, závist, nepochopení, fanatismus. Jestliže skutečně Bůh je, proč mi tak brzy bere to, co mi sám dal? Ne, to lidé za něho rozhodují.

-Jsem bezmocný, ozval se tiše a nesměle satyr.

Dubois. Lidská stvůra, fanatik. Zaslepený člověk bez zdravého rozumu, bez fantazie, bez pochopení. Chtěla bych se mu pomstít.

-Mammone?

Neohradil se, ani se neozval, ale Reine věděla, že tu kdesi je a soustředěně naslouchá.

-Soudce Dubois. Chci se mu pomstít.

-Jak?

-Mammone, Dubois není pokrytec, je fanatik. On věří, že upaluje čarodějníky, věří, že bojuje proti zlu. Vím to. Mammone, on na nás celou tou svou zakrnělou dušičkou věří! Věří na nadpřirozené bytosti! Mammone, já se mu chci pomstít!

Vůz obklopený vojáky drkotal po kamenité cestě k Bedouge. Už z vrcholku kopce nad vesnicí zahlédla Reine hranice, šest hromad dříví, šest kůlů; strach ji přinutil sklopit zrak, sehnout hlavu a schoulit se na hrubých prknech vozu do klubíčka.

Projížděli vesnicí, kde lidé vybíhali z domů, aby se podívali na šestici mátoh navlečených v kajícnických košilích, s bizarními čepicemi na vyholených hlavách a s řetězy na rukou a nohou. V každém z vesničanů byl stejný strach jako v Reine, strach z ohně, z bolesti a utrpení. Většina lidí věděla, co se u Ďáblova drápu odehrávalo, mnozí z nich tam jednou či vícekrát i byli, a teď se v nich svářil soucit se strachem a strach s úlevou, protože neštěstí postihlo někoho jiného. A stejně jako ve chvíli zatčení Reine, i teď soptili hranou nenávistí a odporem k čarodějníkům. Na vůz dopadaly kameny a hroudy hlíny.

Moje babička byla vědma, říkala si Reine. Nikdy v životě nevstoupila do kostela, a přesto se k ní lidé chovali s úctou, chodili si k ní pro rady, ptali se, jaké bude počasí, jaká úroda. Jsem po ní, vím, že ještě týden bude krásně, červen propřeší a v srpnu budou sucha. Zima bude deštivá a tající sníh z hor rozvodní řeky. Řekla bych jim toho víc, mnohem víc, kdyby chtěli. Bressanovi bych řekla, aby šel za Vuillatem, protože má před sebou už jenom pár měsíců života, a Louis by mu je mohl prodloužit, ale Bressana to nezajímá, celý se chvěje, klepou se mu ruce strachem a nervozitou a nemůže se těmi kameny do mě strefit, a Vuillat stejně za chvíli zemře. Anna Vernetová se dívá ze dveří, ruce sepaté na vystouplém břiše; kdyby chtěla, pověděla bych jí, že bude mít syna. Ale už celé roky se mě nikdo na nic nezeptal, ze strachu, a teď už nebude příležitost.

Vůz zastavil a vojáci sesedli z koní. Pomáhali odsouzencům sestoupit na zem a zdálo se, že nenávistná hrubost, kterou projevovali při zatýkání, je pryč. I na ně působila blízkost smrti. Když Reine přivazovali ke kůlu, cítila, že se

snaží nezpůsobit jí bolest ve zmučených pažích.

Cítila pod nohama dřevo, hrubé a dokonale suché špalvy tvrdého dubového dřeva; to znamenalo, že soudce splnil svou výhrůžku. Mokré dříví bylo milosrdné, kouř mnohdy zadusil odsouzence dřív, než je za strašlivých muk usmrtily plameny.

„Reine?”

Otočila hlavu, co jí jen řetězy dovolily. Pod hranicí stál kněz, v mladé tváři smrtelně bledý.

„Odpusť mi, prosím,” šeptal. „Nesmím vám poskytnout rozhřešení, soudce mi to zakázal, vyhrožoval mi...”

„Čeho litujete, otče?” zeptala se Reine. „Čarodějnictví je zločin, Bůh bude jenom rád, když sejdeme z tohoto světa.”

Kněz zvedl ruku. Na dlani mu ležel stočený růženec, tentýž, který svíral před dvěma týdny na cestě ke správci, pouhé dřevěné kuličky na šňůrce. „Je bez křížku,” řekl zoufale. „Učili nás, že to je znamení čarodějníků, a já ho našel v kostele. Já ho našel! Přinutil jsem správce, aby poslal pro soudce! Ale nechtěl jsem, aby to dopadlo takhle!”

V Reine se rodil pláč. „Kvůli tomuhle...,” zašeptala, „kvůli pitomé cetce...”

„Odpusť mi,” prosil kněz. Schoval růženec a poklekl, bledý jako smrt a třesoucí se po celém těle.

„Táhni!” vykřikla Reine a otočila hlavu zpátky, aby se už nemusela dívat na příčinu a strůjce svých muk a své smrti. Odpuštění? K čemu potřebuje odpuštění? S černým svědomím se dá žít; on přece nebude umírat na hranici, v žáru plamenů, v mukách, on bude žít!

Šestice hranic byla uspořádána do kruhu. Lidé z vesnice stáli vně kruhu, uvnitř bylo prázdné, jenom vojáci tam procházeli a vytlačovali nejkurážnější z vesničanů ven. Reine věděla, pro koho je určený ten prostor.

Zkroutila se v řetězech, aby viděla na sousední hranici.

„Michelete,” zavolala. „Slyšíš?”

Obrátil k ní bledý a zpocený obličej. Kývl.

„Pamatuj na naši domluvu,” řekla mu přes propast těch několika desítek stop, které je od sebe dělily. „Zkus to, prosím tě, zkus to! Vydrž chvíli! Snad se to podaří, snad budeme dost silní.”

Michelet znovu kývl a zavřel oči. Zvedl hlavu k obloze a s hrůzou sešklebenou tváří opakoval: „Dubois, Boguet. Dubois, Boguet...”

Po druhé ruce Reine stála u kůlu Marie Kulhavka, zhroucená v poutech, komická v příliš velké košili a soustředěná do sebe natolik, že nereagovala ani na volání Reine, ani na křik davu.

Louis Vuillat bojoval, rval se s řetězy, až mu zpod pout proudem tekla krev. Byl příliš daleko, aby mu Reine mohla něco říci, byl příliš zaneprázdněný svým předem prohraným bojem, a byl pološílený strachy.

Jenom Pierre Rougeron byl klidný. Mlčky a s lítostí se díval na manželku, která mrtvě stála na své hranici, s nevidoucíma očima upřenýma kamsi pod nohy, s otevřenými ústy a pramínkem slin na bradě.

Ozval se dusot kopyt. Přijel soudce Dubois a s ním i araský kat. Dav vesničanů ztichl a vojáci s nahými meči v rukou utvořili okolo hranic řídký kordon.

Reine se dívala na člověka, který ji odsoudil k smrti, na člověka, který teď mezi hranicemi, pořád v sedle plavého valacha, četl rozsudek a nadýmal se pýchou nad vlastní dobrou prací. Nebyl jako Boguet, on věřil ve zlo ukryté v tělech a duších odsouzenců, viděl v sobě bojovníka proti tomuto zlu, spravedlivého mezi hříšnými. Teď hýřil slovy, křičel, když vesničanům oznamoval zločiny spáchané na nich samých a zločiny proti víře, sliboval muka a věčné zatracení všem, kteří by se odhodlali čarodějníky následovat v jejich zradě na Kristovi.

Když skončil, vládlo okolo něho ticho. Dubois, rudý v obličejí a zpocený, se vítězně rozhlížel po ztichlých a zaražených lidech. Ale Reine se dívala jinam, mezi vesničany, kde zahlédla povědomou tvář. Boguetovu tvář.

Kat zvedl nad hlavu zapálenou pochodeň. Soudce pobídl valacha a odjel z kruhu, pořád ještě hrdě a vítězně, s rukou opřenou v bok.

První hranice vzplála, Vuillatova, hned po ní Kulhavčina, potom se rozhořely plameny pod Reine, pod Michelem, a nakonec kat zapálil oheň pod Leontinou a Pierrem. Reine mrkla dolů, kde si plameny prokusovaly cestu suchým roštím k větším polenům, ale hned se očima vrátila k Boguetovi. Ten si všiml jejího pohledu a pomalu se mezi lidmi probíjel dopředu, blíž k ní.

Reine najednou pocítila, že její strach zmizel. Určitě ne nadlouho, plameny ještě nepálily, ale teď byla připravená na boj, chtěla se prát, pomstít se, alespoň na okamžik zažít pocit vítězství, nenechat ho nikomu jinému, a zvláště ne Boguetovi.

Byl kousek od ní, díval se jí do očí a varovně kroutil hlavou, jako kdyby jí chtěl říci: Nedělej to, nepokoušej osud a pamatuj na to, co jsem ti řekl.

Reine se usmála. Výrazně zavrtěla hlavou a rty zformovala jediné slovo: „Jdou!” Zbyl jí okamžik, aby se pokochala jeho úlekem, ale pak jí nohy olízly první plameny.

Bolelo to, ale ta bolest ji paradoxně posilovala. Pevně zavřela oči a snažila se nekřičet, aby sama sebe nevytrhla ze soustředění.

Uprostřed hlavy jí zadupala kopyta a tma za víčky Reine se rozplynula. Věděla, že má pořád pevně zavřené oči, ale jasně viděla lidi z Bedouge, užaslé a pokorné před plameny, viděla vítězného Duboise, viděla i hrůzou ztuhlého Bogueta.

-Jsme tu, ozval se povědomý hlas.

-Tak uspořádejte panychidu za mrtvé! zavelela Reine. Kde není naděje, bude pomsta!

Mammon se objevil mezi hranicemi, krásný ve své zrudlosti, nahý, ochlupený, mohutný, se zářícíma očima a šklebem berserkra ve tváři. Vyrazil ze sebe výkřik, zařvání divokého zvířete, a Reine se kochala pohledem na to, co se dělo okolo. Většina lidí ho neslyšela, nemohla slyšet, ale Boguet ano, a stejně tak i soudce a ta část vesničanů, kteří měli v žilách stejnou krev jako Reine. Dvacet či třicet lidí řvalo hrůzou a pokoušelo se o útěk, a ostatní nechápavě civěli, nechápali, co se kolem nich děje. Soudce zesinal a zapotácel se v sedle náhle zneklidnělého koně; věřil v ďábla, a teď ho spatřil na vlastní oči, rozrušeného, obrovského a mocného. Nad hlavou mu prolétl Abaddon, temný a hrozivý stín na bezoblačném nebi, a vzduch prořízl jeho výkřik, ostrý jako meč a stejně tak zraňující. K obrovskému úžasu Reine padl v kruhu lidí na kolena kněz, v obranném gestu zvedl ruce a zhroutil se do trávy; snad to byla přecitlivělost mysticky založeného a duševně rozháraného člověka, která mu ukázala tvory ze tmy.

Boguet po okamžiku prvotního úžasu reagoval jinak, vytáhl z opasku nůž a o krůček postoupil k satyrovi. Chvil se, tvář mu zbledla, ale stál, příkrčený jako skutečný bojovník a nůž držel před sebou. Nešlo ho neobdivovat, a Reine k němu pocítila okamžitý záchvěv sympatií, ale vzápětí už byla pevná ve svém myšlení a v duchu satyra pobídl.

Od řeky v cárech přilétala tma, podivně plochá jako útržky začerněného papíru, a zanechávala za sebou divokou změt' podivných tvorů, vyceněné zuby a drápy stahující se do kruhu okolo planoucích hranic, okolo soudce a Bogueta.

„Zastavte to!“ křičel vyděšený Boguet. „Zastavte to, dokud je čas! Nevíte, co jsou zač! Nemáte ponětí, jací jsou doopravdy! V nich je uzavřeno všechno zlo od počátku světa! Jsou omezení, krutí!“

Jsou takoví, jaké je chceme mít, řekla si Reine. Já z nich strach nemám, pokud se mi podaří přejít k nim, ráda poznám, jací jsou doopravdy. Jestli se mi to podaří!

Satyr vyskočil vysoko do vzduchu, zatočil se a dopadl těsně před Bogueta. Jediným, neuvěřitelně rychlým úderem vyrazil Boguetovi z ruky nůž a zanechal ho bezbranného a téměř šileného děsem. Vzduchem se znovu mihl Abaddon, soudcův valch se splašil, vzepjal se na zadní a shodil svého jezdce do trávy. V ten okamžik nastal klid, satyr strnul a kruh netvorů obkličujících Duboise a Bogueta znehybněl s ním.

Čas na okamžik zpomalil a Reine tu chvíli využila k tomu, aby se rozhlédla. Spatřila prchající vesničany a vojáky, zbraně poházené na zemi, viděla kněze plazícího se travou. Na hranicích se v ohni škvířila nahá těla svíjející se v poutech; jejich pokožka nabyla rudočerné barvy a na nohou praskala. Spálené plíce marně lapaly po vzduchu, z úst a nevidoucích očí tekla krev. Poznala samu sebe, stvůru s hořícími zbytky košile okolo krku; lekla se toho nezvyklého pohledu, ale neděsil ji ani tak stav vlastního těla, jako spíš skutečnost, že už jí nepatří. Viděla ho jako cosi cizího, ale i přesto ji s tím kouřícím špalkem masa pořád cosi spojovalo, potřebovala ho, jeho trýzeň jí dodávala sílu

k tomu, aby pomohla satyrovi a ostatním tvorům z druhé strany tmy být skuteční.

Po Mammonově boku se náhle zjevila žena, polonahá bytost s krásnou tváří a zářícíma očima, s dlouhými jasně zelenými vlasy, v nichž byly zapletené květy fantastických tvarů i barev. Byla vysoká, s širokými rameny a boky a štíhlým pasem, a zdálo se, že se při chůzi snad ani nedotýká chodidly země. Měla v sobě cosi, co Reine okamžitě přivedlo na myšlenku, že k ní nemůže patřit nikdo jiný než Louis Vuillat.

Už ale neměla čas zjistit, který tvor z temného kruhu obkličujícího planoucí hranice náleží k Rougeronovým a Kulhavce. Zdálo se, jako by se okolo soudce a Bogueta stmívalo, sluneční světlo ustupovalo šeru a zvedal se vítr, mrazivý vítr odjinud. Kruh tmy se stahoval.

Boguet strnule stál. Vytřeštěné oči upíral na satyra, který se pomalu, nesmírně pomalu blížil. K soudci, pololežícímu v trávě, kráčela zelenovlasá žena, snad víla, snad valkýra. Nastalo ticho, vytratil se i hukot plamenů a skřeky umírajících.

„Ne,“ řekl Boguet a o krůček ustoupil. „Proboha, ne!“

Satyr se zasmál. Buráčení jeho smíchu se v kruhu temnoty odráželo a násobilo jakoby ozvěnou, rostlo a mohutnělo, až připomínalo řev gigantického vodopádu. Boguet křičel, ale nebylo jej slyšet a satyr se smál dál, a pak jenom prostě mávl rukou a Boguet s rozdrčenou hrudí se vzněs do vzduchu a vyletěl ven z kruhu, do plného slunečního světla. Satyrův smích utichl.

Soudci se po tvářích koulely slzy. Nebránil se, neudělal jediné gesto, když se zelenovlasá víla nad ním sklonila a popadla jeho hlavu do dlaní.

„Chtěl jsi bojovat s ďábly," řekla mu. „Tak bojuj! Navždy!"

Palci mu hrubě rozevřela čelisti a vtiskla mu na ústa polibek, násilný a dlouhý. Dubois se křečovitě zatřásl a oči mu zeskelnatěly.

Je konec, uvědomila si Reine. Konec všeho. Chtěla přivolat Mammona, ale zjistila, že už to nedokáže. Všimla si, že kruh tvorů řídne, že mezi hořící hranice se vkrádá sluneční světlo. Zelenovlasá se napřímila nad tělem soudce a zmizela jako mávnutím kouzelného proutku; satyr, její Mammon, se usmál a začal se rozplývat jako dým.

Vylekala se. Co je skutečné? napadlo ji. Za okamžik zemřu, moje tělo bude mrtvé. Co bude se mnou? Louis je mrtvý, jeho víla zmizela. Michelet je mrtvý, jeho Abaddon je také pryč. Satyr se rozplývá, co bude, až zmizí? Co bude...

Její tělo ji nenechalo dokončit ani tu prostou otázku. Vtáhlo ji zpátky na hranici a nechalo ji prožít si okamžik závěrečné agónie, okamžik, který nesnesitelná bolest proměnila v celá staletí.

Právě v tu chvíli v sobě sebral mladý kněz odvahu k nejstatečnějšímu činu svého života. Postavil se na nohy a otočil se.

Nespařil už nic z hrůz, před kterými prchal. Jenom dvě nehybná těla ležela mezi ohni stravujícími čarodějníky. Kněz se k nim nejistou chůzí přiblížil a mechanicky, bezmyšlenkovitě se modlil.

Boguet byl mrtvý. Ležel přímo na okraji jedné zĚhranic a hořel na něm oděv. Oči měl otevřené a tvář sešklebenou ve výrazu nevýslovné hrůzy, děsu, který přetrval i smrt.

Soudce Dubois se pohnul a kněz se k němu rozběhl. „Díky Bohu!" zavolal šťastně. „Jste v pořádku, pane?"

Potom ale zahlédl soudcovy oči a pochopil, že ten člověk už nikdy v pořádku nebude.

Zastavil se. V ruce pořád ještě svíral růženec; podíval se na něj s nenávistí a odporem a odhodil ho do ohně, jako kdyby ho ta věc pálila. Svezl se na kolena, zvrátil hlavu a pěstí zahrozil k jasnému, azurově modrému a lhostejnému nebi.

Někde blízko šuměla voda a nad hlavou jí zpívali ptáci. Zmátlo ji to, vždyť svět na druhé straně tmy byl přece pokaždé němý. Kde to jsem? ptala se sama sebe.

Měla tělo, cítila, jak se jí do zad záryvají kamínky a tvrdá stébla trávy. Pohnula prsty, s radostí, že je vůbec má.

„Mammone?" řekla nahlas.

„Neříkej mi tak."

Otevřela oči. Seděl na zemi vedle ní, pořád veliký, nahý a zvířecí. Usmíval se.

„Jak ti mám říkat?"

„Něco si už vymyslíš. Ale Mammon je vaše jméno pro jednoho z ďáblů, a takové já nechci."

Posadila se. „Jsem nahý!" konstatovala a zakryla se pažemi.

„Dřív ti to nevadilo."

„Ale to jsem byla..."

„Omámená, opilá, vzrušená," skočil jí satyr do řeči. Pořád se usmíval.

Přikývla. Ted' to ale bylo jiné než dřív. Úplně jiné. Pozorně se zadívala na satyra.

„Nezměnil ses, a přesto jsi jiný," řekla mu.

„Ty jsi jiná, Reine," odpověděl. „Vrátila ses ke svým kořenům, do domova svých předků. Ted' je tvůj."

„A co ostatní?" zeptala se. „Michelet, Louis, Kulhavka..."

Pokrčil rameny. „Nevím. Asi tu někde jsou. Náš svět je veliký."

Reine se rozhlédla. Blížila se noc, na obloze už svítily hvězdy. Svěží a vlhký vítr se proháněl v korunách starých stromů, vzduch voněl. Podařilo se to, blesko jí hlavou, jsem tady, ve světě na druhé straně tmy! Jsem tady! Stoupala v ní vlna radosti, euforie z úspěchu, štěstí. Jsem tady! A tady budu doma!

Přestala se stydět za svou nahotu a vyskočila na nohy. „Jsem tady!" vykřikla.

Satyr se zvedl. „Musíš důkladně poznat svůj domov. Půjdeme?"

Zamyslela se. „Říkali jsme si, že tohle je svět bez hranic. Je to pravda?"

Pokrčil rameny. „Není. Má hranice."

„Musím je poznat," řekla rozjařeně Reine.

Satyr ji najednou popadl do náruče a vznesl se s ní k nebesům.

„Máš na to celou věčnost," řekl vesele.

ilustroval Jan Štěpánek